

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Astruitur necessitas simplicis discplicantię.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

in majores tentationes; vel tertio, quia quis confusus de animi sui constantia contemnit motus sensualitatis. Ut in hac quaestione certa ab incertis separantur.

4. Certum est primo: Quotiescunque subest proximum periculum consensus in delectationem, toties esse obligationem adhibendi positivam resistantiam applicando media, quae hic & nunc idonea & moraliter possibilia occurrunt: unde peccat mortaliter, qui stante tali periculo se habet negativè, siquidem committere se proximo periculo peccati semper est peccatum.
5. Certum est secundo: Illum peccare mortaliter, qui ex complacentia istorum motuum negligit illos reprimere: siquidem illa ipsa voluntatis complacentia est positivus consensus in ipsos.
6. Certum est tertio: Si absit periculum consensus, nullam esse obligationem ponendi media extraordinaria & difficilia, ut corporis castigationem per jejunia, cilicia, &c. neque esse obligationem omittendi actiones & studia vel ad spirituale, vel temporale commodum utilia, ut illi motus evitentur, prout in sequenti articulo amplius declarabitur.
7. Certum pariter est quarto: Cessante proximo & probabili periculo consensus, non esse peccatum, si non adhibeas efficaciam media ad repressionem illorum motuum, quando habes honestam & rationabilem causam illos permittendi, ut si ex resistantia conatu prudenter metuas graviore motus & tentationes, nam licet præceptum, *Non concupisces*, sit negativum, quo videntur omnes venereæ delectationes extra matrimonium semper & pro semper prohiberi; nihilominus tamen, in quantum præcipitur positiva resistantia istorum motuum, sic est affirmativum, quod non pro semper, sed pro tunc obligat, quando vel est periculum consensus, vel absque incommodo, & causa excusante servari potest.

Restat dubium inter Auctores, an ex sola animi & constantia confidentia possit aliquis quasi contemnendo istos motus habere se negativè ad ipsos sine peccato. Et quidem non esse peccatum saltem mortale absente periculo consensus, tenent Alvarez Arauco, Lorca, Castropal. aliique plurimi citati apud Salmanticens. hic disp. 20. dub. 5. cui sententia videtur etiam favere Doctor Ang. q. 15. de Ver. a. 4. ad 10. & in 2. dist. 24. q. 3. a. 4. nec non D. Bonaventura in 2. dist. 24. a. 2. q. 2. & Cajetan, in Sum. Damnant peccati mortalis negativam non resistantiam Martin. Montefin. Curiel. Zumel, Vasq. Valentia, Lessius l. 4. de Jure & Justit. c. 8. n. 17. Sayr. in clavi reg. l. 8. c. 7. Limitant Salmanticenses loc. cit. §. 2. n. 195. & distinguunt, fore peccatum mortale, si delectatio afferat periculum pollutionis, quam vocant gravem ex parte actus; absente hoc periculo, tamen delectatio foret gravis ex parte objecti, non audent penitus damnare peccati mortalis: quamvis in hanc sententiam inclinent n. 198. Layman l. 1. tr. 3. c. 6. distinguit absolute; esse mortale, si ne quidem simplici displicentia resistantiam adhibeas; non autem si cum simplici displicentia solum intermitras efficacem resistantiam, animum v. g. ad alia divertendo.

Adstruitur necessitas simplicis displicentiae.

CONCLUSIO PRIMA. Peccat mortaliter, qui neque efficaciter, neque inefficaciter per simplicem displicentiam resistit inordinatis motibus concupiscentiae post plenam advertentiam eorundem. Ita Doctores communiter.

Ratio est primo. Exponere se probabili & proximo periculo consensus in impuros motus, est peccatum mortale: sed qui post plenam advertentiam istiusmodi motuum absque rationabili causa illos permittendi, ne quidem simplicem illorum displicentiam elicit, exponit se probabili periculo consensus; ergo peccat mortaliter. Minor probatur: Est difficilissimum & terriffimum, ut voluntas circa objectum præsens diu maneat suspensa ab omni actu tam prosecutionis quam aversionis, cum hoc sit contra naturalem modum & summam ipsius flexibilitatem: atqui motus carnales post plenam advertentiam sunt objectum præsens voluntati, & quidem propertum sub ratione objecti valde delectabilis; ergo vix est moraliter possibile, ut voluntas diu maneat suspensa ab omni actu. Vel ergo est proximè inclinata ad displicentiam vel complacentiam, atqui, ut supponitur, displicentiam voluntas suspendit: ergo erit proximè inclinata ad complacentiam, præsertim cum objectum sua natura valde delectabile connaturaliter trahat ad hanc complacentiam: ergo voluntas suspendens displicentiam circa motus inordinatos, eo ipso committit proximo periculo voluntariae complacentiae circa illos. Unde male supponunt Adversarii, quod homo confusus animi sui constantia non debeat habere probabile periculum consentiendi, quia in tanta, tamque naturali voluntatis proclivitate sine causa dissentium & displicentiam retinere, hoc ipsum est probabili consentiendi periculo se committere.

Ratio est secundo. Qui non habet displicentiam de objecto, quod tanquam objectum displicentiae practice repræsentatur in intellectu, habet æquivalenter, & interpretativè complacentiam ipsius: sed hæc in materia gravi est generè peccatum: ergo. Major probatur inprimis a paritate omittentis Sacrum, quod tenetur audire; nam ille hoc ipso quod per plenam advertentiam omisso Sacri ipsi repræsentetur tanquam prohibita, adeoque ut objectum fuge & aversionis, & tamen suspendat & retrahat voluntatem audiendi Sacrum, atque ita permittat currendam missionem Sacri, in prudentum iudicio ita se habet, ac si positivè veller omisionem Sacri: idemque omisso Sacri dicitur ipsi interpretativè voluntaria; sic pariter cui plena advertentia repræsentat motus inhonestos tanquam graviter inordinatos, atque à voluntate practice respiciendos, si displicentiam suspendat, hoc ipso interpretativè censetur consentire in illos actus.

Confirmatur primo. Motivum retinendi displicentiam vel est eorundem inhonestas, vel delectabilitas. Non primum, quia hæc est motivum displicentiae & aversionis; ergo secundum: sed delectabilitas est ex natura sua motivum complacentiae; ergo qui post plenam ad-

vertentiam omittit elicere displicentiam illorum motuum, convincitur habere formalem, vel saltem interpretativam complacentiam, adeoque consensum eorumdem.

Confirmatur secundò. Authores, qui à gravi peccato excusant simplicem solùm displicentiam istorum motuum, tamen admittunt, saltem venialem malitiam in negligentia efficaciter resistendi: ergo, qui ne quidem conatur elicere simplicem displicentiam, gravius & mortaliter peccat.

§. III.

Astruitur probabilitas sententia requirentis efficacem resistentiam.

11. **CONCLUSIO SECUNDA.** *Probabilis est illud peccare mortaliter, qui post plenam advertentiam motuum pravorum sine rationabili causa illos permittit nullo adhibito conatu in contrarium, saltem animum ad alia divertendo. Ita illustrius Reding hic q. 13. a. 2. controv. cum plurimis sup. allegatis.*

12. Ratio est: Interpretativus consensus in delectationem veneream est peccatum mortale: sed qui post plenam advertentiam non adhibet diligentiam ad reprimendam delectationem veneream, interpretativè consentit in illam: ergo peccat mortaliter. Major probatur. Interpretativus consensus in moralibus æquivaleret formali & directo, ut per inductionem ostendi potest: ergo cum formalis consensus in veneream delectationem sit mortale peccatum, etiam interpretativus consensus in illam est peccatum mortale. Minor quoque principalis probatur primò: quia si non adesset consensus saltem interpretativus, tunc ne quidem committeretur veniale peccatum: sed hoc est contra doctrinam Adversariorum: ergo. Secundò. Ille consentit interpretativè in delectationem, qui illam voluntariè non reprimat, cum possit & teneatur reprimere: sed hoc fit in nostra hypothesi: ergo. Minor quoque posse supponitur; quoad alteram partem nimirum quòd negativè se habens etiam teneatur illos motus reprimere, probatur: Est naturalis obligatio in ratione, ut regat potentias inferiores, ac dirigat in bonum rationis, & consequenter ut inordinatos ipsarum motus corrigat, & quantum fieri potest, impediatur, quæ obligatio, si sit in materia gravi, est gravis: atqui delectatio venerea extra statum & finem matrimonii habet gravem inordinationem contra bonum rationis, cum enim ex natura sua tendat ad pollutionem, est illicita in genere peccati mortalis: ergo ratio graviter obligatur ad illam delectationem pro posse impediendam, & consequenter si sit negligens in illa passione reprimenda, ipsi illa inordinatio imputabitur, quemadmodum Superiori imputatur peccatum & excessus subditi, quem ille poterat & tenebatur impedire.

Confirmatur primò. Si illa delectatio esset venialiter tantùm peccaminosa, vel esset propter parvitatem materiæ, vel propter imperfectam advertentiam. Non illud, quia non datur in hoc genere parvitas materiæ: Non istud, quia supponimus plenam advertentiam rationis.

Confirmatur secundò. Simplex & inefficax

displicentia non impedit voluntarium simpliciter, veluti patet exemplo mercatoris merces in mare cum displicentia projicientis: ergo simplex displicentia non impedit, quin delectatio carnalis adhuc sit simpliciter voluntaria, si voluntas, cum faciliè possit, illam reprimere negligat.

§. IV.

Exponitur probabilitas sententia non requirentis efficacem resistentiam.

CONCLUSIO TERTIA. *Est nihilominus 13. practice probabile, presertim pro timoratis aut scrupulosi conscientis, quòd simplex & inefficax displicentia excuset delectationem à gravi saltem peccato. Probatur. Permissio voluntaria rei habentis aliquam, sed non gravem inordinationem, non est grave, sed veniale peccatum: atqui inordinata commotio appetitus sensitivi naturaliter & præter voluntatem exorta sine probabili periculo consensus non videtur esse grave malum: ergo etiam voluntaria permissio ejusmodi motuum non est grave peccatum, & consequenter non est gravis obligatio ejusmodi motibus efficaciter resistendi. Minor probatur: nam istæ commotiones, supposito lapsu originali, ex naturæ infirmitate facillimè oriuntur: nec alià ratione sunt graviter prohibita per præceptum, Non concupisces, nisi quatenus trahunt, aut trahere possunt voluntatem ad consensum: sed stante actuali displicentia voluntatis non trahunt, nec possunt voluntatem trahere ad consensum: siquidem est impossibile simul habere complacentiam & displicentiam ejusdem rei: ergo ut sic non sunt graviter prohibita & mala.*

Confirmatur. Juxta communem sententiam non censetur grave peccatum, aliquà vanà causà venialiter malà, v. g. curiosi aspectu, colloquio, lectione dare causam illis motibus, in illa actione prævisis, sed non intentis: neque est gravis obligatio removendi illas causas, si quis advertat ex ipsa inordinatam delectationem insurgere: ergo etiam non est gravis obligatio ejusmodi motus tollendi, animum ad alia applicando. Consequentia probatur: tum quia si non est gravis obligatio amovendi omnes causas istorum motuum, etiam non erit gravis obligatio ponendi causas impeditivas ipsorum: tum quia in priori casu ideo non est gravis obligatio, quia illi motus non habentur pro gravi malo: ergo eadem ratio valebit in posteriori casu.

Ad fundamenta prioris sententiæ. Respondeo primò, negando min. quia tunc solam effectus ex omissione secutus est interpretativè voluntarius, quando actus oppositus est sub præcepto: sed non videtur esse grave præceptum ponendi causas & media impediendi ejusmodi motus præter intentionem & ex infirmitate naturæ ortos.

Respondeo secundò, neg. maj. quòd sit grave peccatum, & æquivaleret directo & formali consensui, prout ex eo colligitur, quòd ejusmodi delectatio ex causa honesta quamvis non adeò gravi permitti possit, & qui actione venialiter malà dat causam, tantùm censetur communiter venialiter peccare. Et similiter ad probationem